

ПОПЕРЕДНІ РІШЕННЯ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню попередніх рішень щодо застосування окремих положень законодавства України з питань державної митної справи. Аналізуються положення чинного митного законодавства, які регламентують порядок отримання попереднього рішення, строк дії, випадки відкликання. Акцентується увага на відсутності законодавчого визначення поняття «попередні рішення», а також на недоліках юридичної техніки в правовому регулюванні. Проводиться аналіз змісту, значення та характеристик, властивих попереднім рішенням в митній справі та однойменних актів інших сфер. Доведено, що попередні рішення щодо застосування окремих положень законодавства України з питань державної митної справи є самодостатніми, стабільними, мають завершені юридичні ознаки та є остаточними. Пропонується закріпити визначення поняття «попередні рішення» шляхом внесення змін до статті 4 Митного кодексу України.

Ключові слова: попередні рішення, відкликання попередніх рішень, класифікація товарів, походження товарів, митні режими.

Статья посвящена исследованию предварительных решений о применении отдельных положений законодательства Украины по вопросам государственного таможенного дела. Анализируются положения действующего таможенного законодательства, которые регламентируют порядок получения предварительного решения, срок действия, случаи отзыва.

Акцентируется внимание на отсутствии законодательного определения понятия «предварительные решения», а также на недостатках юридической техники в правовом регулировании. Проводится анализ содержания, значения и характеристик, свойственных предварительным решениям в таможенном деле и одноименных актов других сфер. Доказано, что предварительные решения о применении отдельных положений законодательства Украины по вопросам государственного таможенного дела являются самодостаточными, стабильными, имеют завершённые юридические признаки и являются окончательными. Предлагается закрепить определение понятия «предварительные решения» путем внесения изменений в статью 4 Таможенного кодекса Украины.

Ключевые слова: предварительные решения, отзыв предварительных решений, классификация товаров, происхождение товаров, таможенные режимы.

The article investigates the preliminary decisions on the application of certain provisions of the legislation of Ukraine on state customs. Author analyzes the provisions of the current custom legislation, which regulate the procedure of obtaining a preliminary decision, the validity of preliminary decision and cases of revocation the preliminary decision. The attention is focused on the absence of a legislative definition of «preliminary decision», as well as the lack of the legislative technique in the legal regulation. The analysis of the content, significance and characteristics inherent in preliminary decisions in customs and of similar acts of other spheres. It is proved that the preliminary decisions on the application of certain provisions of the legislation of Ukraine on state customs are self-sufficient, stable, have completed the legal characteristics and are final. It is proposed to confirm the definition of "preliminary decision" by amending Article 4 of the Customs Code of Ukraine.

Keywords: preliminary decision, revocation of preliminary decision, classification of goods, origin of goods, customs regimes.

Постановка проблеми. Попередні рішення щодо застосування окремих положень законодавства України з питань

державної митної справи є відносно новим інститутом, який останнім часом набув досить значного поширення. Введені задля спрощення митних процедур, надання посадовим особам органів доходів та зборів більше часу на виконання всіх необхідних митних формальностей, а також оптимізації часу митного оформлення та зручності громадян і суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (далі – суб'єктів ЗЕД) попередні рішення стали відігравати важливу роль в переміщенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, їх митному контролю та оформленні. Крім того, законодавче регулювання та практика застосування попередніх рішень впливає на їх значення, створюючи умови для оновлення та переусвідомлення істотних характеристик попередніх рішень.

Аналіз дослідження даної проблеми. Поява в митній справі нових інститутів та інструментів завжди активізувало наукові кола, вчені теоретики та практики активно досліджували такі нововведення, здебільшого навіть при їх перебуванні на стадії проектної роботи. Традиційно перші відгуки щодо таких нововведень з'являються в працях таких вчених, як Є.В. Додін, С.В. Ківалов, Є.В. Гармаш, А.В. Мазур, І.В. Міщенко, В.Я. Настюк, П.В. Пашко, Д.В. Приймаченко, В.В. Прокопенко, О.П. Федотов, М.Г. Шульга та інші. Попри все це поза увагою науковців залишилися попередні рішення, сучасні дослідження яких переважно характеризуються фрагментарністю, яка зумовлена лише згадуванням попередніх рішень в межах інших досліджень. Саме тому **метою статті** є розкриття визначення поняття попередніх рішень, а також дослідження попередніх рішень в інших сферах вітчизняного законодавства.

Виклад основного матеріалу. В чинному Митному кодексі України (далі – МК України) попереднім рішенням присвячується лише одна стаття – це ст. 23 [1]. Примітно, що МК України 2012 р. є першим кодифікованим актом, в якому з'явилися положення присвячені попереднім рішенням, хоча їх запровадження в Україні було здійснено задовго до його прийняття.

Встановлено, що попередні рішення приймаються з питань класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД, визначення країни походження товарів, надання у випадках, передбачених МК України, дозволу на поміщення товарів в окремі митні режими. Загалом, контекст ч. 4 ст. 23 МК України свідчить про вичерпність зазначеного переліку питань та недопущення його розширювального тлумачення, хіба що за винятком останнього питання, щодо надання у випадках, передбачених МК України, дозволу на поміщення товарів в окремі митні режими. Так відповідно до положень МК України поміщенню товарів в митні режими переробки на митній території, переробки за межами митної території, знищення або руйнування, відмова на користь держави передуює отримання дозволу органу доходів та зборів за заявою власника чи уповноваженої ним особи. Стосовно перших трьох митних режимів МК України встановлює письмову форму наданого органом доходів та зборів дозволу, а в випадку митного режиму відмови на користь держави така вимога до дозволу відсутня. Незважаючи на наявність, зокрема, чотирьох митних режимів поміщення товарів в які потребує отримання відповідного дозволу, попередні рішення щодо таких дозволів можуть бути прийняті лише стосовно двох митних режимів, а саме переробки на митній території, переробки за межами митної території (що передбачено ч. 10 ст. 149 та ч. 10 ст. 165 МК України відповідно). Крім того, існування таких відсильних конструкцій може спричинити розширення переліку питань щодо яких можуть бути прийняті попередні рішення, без внесення змін до визначеного ст. 23 МК України переліку.

З метою забезпечення належного правового регулювання попередніх рішень законодавець встановлює порядок, підстави та строки їх прийняття, випадки відкликання, строк дії, можливі юридичні наслідки для особи, за зверненням якої воно було прийняте та зазначаються їх загальні властивості. Оминаючи, поки що, аналізування стану та досконалості встановлених положень, зосередимо увагу на розкритті визначення поняття «попередні рішення», нормативне визначення якого не міститься в МК України. Подібний недолік істотним чином

позначається на розумінні змісту попередніх рішень і потребує негайного усунення.

Перш ніж перейти до розкриття поняття «попередні рішення в митній справі», слід зупинитися на розкритті загального розуміння їх змісту. Дослідження в цьому напрямку слід розпочати з встановлення загального змісту та значення словосполучення «попередні рішення», а також окремо кожного зі слів в цьому словосполученні. Так відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 24 МК України рішеннями є окремі акти, якими органи доходів і зборів або їх посадові особи приймають рішення з питань, передбачених законодавством України з питань державної митної справи, а також задовольняють скарги, заяви, клопотання конкретних фізичних чи юридичних осіб або відмовляють у їх задоволенні [1]. Словом «попередній» словник української мови тлумачить як такий, що здійснюється перед чимсь, передує чомусь основному, головному; здійснений заздалегідь, завчасно [2, с. 189]. Поєднуючи наведені дефініції, маємо рішення (окремі акти), що приймаються заздалегідь, завчасно, перед встановленим моментом їх неодмінного прийняття, за деякий, певний час.

Таким чином лексичний аналіз поняття «попередні рішення» надає змогу лише частково зрозуміти його зміст, суто як рішення, що прийнято раніше ніж це необхідно, без розкриття і усвідомлення ролі та значення такої «попередності». Саме тому вирішальна роль полягає в дослідженні істотних характеристик попередніх рішень.

Прийняття попередніх рішень можливо лише за письмовим зверненням відповідної особи. Однозначно встановлено письмову форму звернення, проте не зазначається конкретний вид цього звернення. Відповідно до Закону України «Про звернення громадян» [3] під зверненнями громадян слід розуміти пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги. Аналіз визначень цих трьох видів звернень дозволяє віднести тільки заяву (клопотання), як виду звернення про прийняття попереднього рішення, тому що цей вид є «звернення громадян із проханням про сприяння реалізації закріплених Конституцією та чинним законодавством їх прав та інтересів...» [3]. Таке

уточнення потребує врегулювання і тому потрібно передбачити це в ст. 23 МК України. Примітно, що в Порядку прийняття, відкликання попереднього рішення про країну походження товару, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 19.06.2012 р. № 737 [4] для найменування осіб, які звертаються щодо прийняття попередніх рішень використовується термін «заявник», що підтверджує запропоноване вище.

В ч. 1 ст. 23 МК України в якості такої особи зазначаються декларанти або уповноважені ними особи. Відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 4 МК України декларант – це особа, яка самостійно здійснює декларування або від імені якої здійснюється декларування [1]. Отже виходить, що вказується одна й та сама особа. Ця неточність потребує унормування до значення основних термінів та понять використовуваних в МК України. Стосовно застосування єдиної термінології в ст. 23 МК України, зауважимо, що відповідна особа, за зверненням якої приймається попереднє рішення позначається різними термінами. Здебільшого використовується поняття «декларант або уповноважена ним особа», а от в ч. ч. 10, 11 – «особа, за зверненням якої було прийнято попереднє рішення». Вважаємо і цей факт недоліком юридичної техніки, що потребує унормування.

Інше справа це доцільність застосування терміну «декларант». Декларант, особа, яка самостійно здійснює декларування, тобто приймає участь в митному оформленні, метою якого є забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України (ч. 1 ст. 246 МК України). Тобто, переміщення товарів здійснилося, особа, яка їх переміщувала набуває статусу декларанта, користується певними права, обов'язками та несе відповідальність відповідно до цього статусу.

Попередні рішення, згідно ч. 1 ст. 23 МК України виносяться до початку переміщення товарів через митний кордон України. Так би мовити, особа, яка звертається до органів доходів та зборів лише має наміри в майбутньому

здійснити переміщення товарів, і, наприклад, з метою оптимізації часу митного оформлення бажає отримати попереднє рішення. Ні таке звернення, ні прийняте попереднє рішення не зобов'язують відповідну особу здійснити переміщення товарів і використати попереднє рішення. Примітно також те, що попереднє рішення не звільняє товари від митного контролю та митного оформлення, а це означає, що особа, за зверненням якої попереднє рішення було прийнято набуде статус декларанта, саме коли це за часовою ознакою буде доречно – під час митного оформлення. А попереднє рішення, буде лише підставою для звільнення від окремих процедур.

Тому, вважаємо, що використання терміну «декларант» в ст. 23 МК України не доцільно. Зміст терміну не відповідає контексту статті, а також спричиняє виникнення плутанини.

Позиціонування попередніх рішень суто як право, означає, що ніхто і в ніякому разі не може вимагати від відповідної особи звернутися до органів доходів та зборів про прийняття попереднього рішення. Враховується лише наявність вільного волевиявлення відповідної особи, бажання отримати таке рішення, без конкретизації відповідних мотивів отримання такого рішення. Дана теза підтверджується тим, що відсутність попереднього рішення жодним чином не позначається на переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України. Крім того, навіть за умови прийняття попереднього рішення, закон не зобов'язує особу, за зверненням якої воно було прийнято неодмінно скористатися ним.

Виносяться попередні рішення до початку переміщення товарів через митний кордон України. Напрямок переміщення конкретно не уточнюється, що дозволяє стверджувати про можливість отримання попереднього рішення і в випадку ввезення, і вивезення. Вказаний вислів «до початку переміщення» потребує певних пояснень. Так, законодавством не встановлено коли саме до початку переміщення відповідна особа має право звернутися з заявою про прийняття попереднього рішення, хоча зрозуміло, що це твердження

пов'язано зі встановленими строками, протягом яких попереднє рішення має бути прийнято. Тому з моменту звернення з заявою про прийняття попереднього рішення і до отримання попереднього рішення, а також можливості ним скористатися, повинен минути мінімум часу, який визначений як термін прийняття попереднього рішення.

Цитоване положення ч. 1 ст. 23 МК України, щодо винесення попередніх рішень до початку переміщення товарів через митний кордон України знаходить втілення в нормативному визначенні попередніх рішень про класифікацію товару згідно з УКТ ЗЕД, під яким розуміється документ установленої форми, який приймається митним органом, за результатами розгляду звернення декларанта або уповноваженої ним особи [5]. Аналогічним є визначення попередніх рішень про країну походження товару [4]. Наведене визначення є неவிбагливим і не знімає питання щодо визначення попередніх рішень взагалі, проте відтворює деякі їх істотні характеристики.

Однією з важливих характеристик попередніх рішень є їх обов'язковість для виконання будь-яким органом доходів та зборів. Звісно, в межах встановленого строку дії попереднього рішення (відповідно до ч. 6 ст. 23 МК України це 3 роки з дати його винесення). Таким чином, прийняте попереднє рішення є постійно діючим актом і особа, за зверненням якої воно було прийнято може в будь-який момент скористатися ним. Постійна дія попереднього рішення обмежується лише у разі його відкликання. Встановлено, що орган доходів та зборів, який прийняв попереднє рішення може його відкликати (ч. 7 ст. 23 МК України). Наступним реченням зазначаються випадки, коли попереднє рішення підлягає відкликанню (таких випадків три).

В цитованому положенні треба відмітити два аспекти. Перший стосується закріплення виключно за органом доходів та зборів, який прийняв попереднє рішення повноваження щодо його відкликання. Ані можливість здійснення цього повноваження іншими суб'єктами, ані можливість ініціювання питання відкликання попереднього рішення Державною фіскальною службою України, як центральним органом виконавчої влади у цій сфері, не передбачено. Не передбачено

також і можливість особи, за зверненням якої попереднє рішення було прийнято ініціювати розгляд питання про відкликання попереднього рішення ні через органи доходів та зборів, ні через суд. Другий аспект стосується того, що орган доходів та зборів «може» відкликати попереднє рішення. Не зрозуміло яке змістове навантаження покладається на термін «може» в даному випадку, чи це абсолютне право органів доходів та зборів і в якості підстав можуть бути використані й інші, окрім передбачених прямо в ч. 7 ст. 23 МК України. Втім, зрозуміло, що хоча таке формулювання й допускає думки про можливість відкликання попередніх рішень з будь-яких підстав, як передбачених МК України, так і ні, проте дійсне значення цього формулювання необхідно розкривати виходячи з основних принципів чинного законодавства України. Тому, вважаємо, що в даному випадку маємо лише констатацію наявності в органів доходів та зборів повноваження по відкликанню попередніх рішень і здійснюється воно лише в межах передбачених трьох підстав, тобто визначений перелік таких підстав є закритим та не підлягає розширювальному тлумаченню. Крім того, відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції України [6] органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Тому, пропонуємо дотримуватися думки, що їх відкликання є можливим лише на підставі визначених трьох підстав і ні як інакше.

Відкликання попереднього рішення у зв'язку із його невідповідністю оновленому законодавству може здатися проявом зворотної дії правових приписів, адже фактично нова норма не обмежується перспективним врегулюванням, а поширюється і на акти, що прийняті до набрання нею чинності. Насправді ж, має місце негайна дія загальнообов'язкового правила поведінки, яке не лише впливає на характер новостворюваних актів, але й обумовлює перегляд діючих, що не завершені у виконанні. Стосовно попередніх рішень подібна ситуація стає визначальною; виходить, такі акти забезпечують юридично значиму (виникнення прав та обов'язків)

кваліфікацію фактичних обставин, що отримує адміністративне прикладне значення після відтворення у подальшому правозастосуванні [7, с. 131]. Наведена думка відповідає й спрямованості попередніх рішень, а також наявності єдиного обмежувального факту дії попереднього рішення протягом всього строку, це якщо факти і умови на основі яких воно було прийнято, залишатимуться незмінними.

Таким чином, вищезазначені характеристики попередніх рішень дозволяють стверджувати про їх самодостатність, стабільність, завершені юридичні ознаки (як акту) та остаточність (під час використання встановлені ними дані та факти не перевіряються). Влучно вказує І.П. Яковлев, що маємо нереалізований (що й допускає відкликання у зв'язку з оновленням законодавства) адміністративний акт, «попередність» якого пов'язана із темпоральною ознакою та не свідчить про другорядність, обмежену юридичну значимість його приписів [8, с. 105].

Важливо, що попередні рішення щодо застосування окремих положень законодавства України з питань державної митної справи не єдині в законодавстві України. Зустрічаються однойменні акти і в інших сферах, тому їх дослідження, а також визначення їх співвідношення з попередніми рішеннями в сфері митної справи має як загальнотеоретичне (розвивається теорія взагалі попередніх рішень), так і галузеве значення, для відповідної сфери застосування попередніх рішень.

Так, відповідно до ст. 29 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» [9] у процесі розгляду справи органи Антимонопольного комітету України можуть прийняти попереднє рішення за умов та у порядку, передбачених ст. 47 Закону України «Про захист економічної конкуренції» [10], а саме у процесі розгляду справи органи Антимонопольного комітету України за поданою суб'єктом господарювання заявою про вжиття заходів для відвернення негативних та непоправних наслідків для суб'єктів господарювання внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції можуть прийняти попереднє рішення. Такі попередні рішення не впливають на рішення по справі, в процесі розгляду якої вони

приймаються. Вбачається відсутність будь-якого зв'язку з попередніми рішеннями у сфері державної митної справи.

Також, відповідно до Закону України «Про Антимонопольний комітет України» органи Антимонопольного комітету України приймають попередні висновки стосовно узгоджених дій, концентрації суб'єктів господарювання [11]. В передбачених законодавством України випадках органи Антимонопольного комітету України надають попередні дозволи на концентрацію суб'єктів господарювання. Так, відповідно до Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання (Положення про концентрацію), яке затверджене розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.02.2002 р. № 33-р [12] органи Антимонопольного комітету України можуть надавати попередні дозволи на концентрацію (узгоджені дії) суб'єктів господарювання. Останні два види актів, що є в сфері діяльності Антимонопольного комітету України мають дещо більше спільного з попередніми рішеннями в митній справі, особливо попередній дозвіл на концентрацію і попереднє рішення щодо надання дозволу на поміщення товарів в окремі митні режими.

Закон України «Про ринок природного газу» в ст. 24 передбачає, що протягом чотирьох місяців з дня отримання запиту на сертифікацію відповідно до порядку здійснення процедури сертифікації Регулятор (Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг) приймає попереднє рішення про сертифікацію або про відмову у сертифікації оператора газотранспортної системи. При цьому Регулятор невідкладно доводить до відома Секретаріату Енергетичного Співтовариства інформацію про отримання запиту на сертифікацію та попереднє рішення про сертифікацію або про відмову у сертифікації разом з усією інформацією, що стосується прийнятого рішення і надає висновок. Остаточне рішення приймається з урахуванням попереднього рішення і висновку,

або без їх врахування з поясненнями щодо причин неврахування [13].

Закон України «Про судоустрій і статус суддів» у ст. ст. 69-70 визначає, що за результатами відбіркового іспиту Вища кваліфікаційна комісія суддів України приймає попереднє рішення про допуск осіб, які успішно склали відбіркового іспит, до наступного етапу добору. Останні два види попередніх рішень демонструють проміжне їх місце у відповідній процедурі, без конкретно визначеного впливу на остаточні рішення [14].

Є акти схожі з попередніми рішеннями в митній справі передбачені процесуальними кодексами України. Так, Кримінально процесуальним кодексом України передбачається здійснення процесуальних дій, які потребують попереднього дозволу суду [15]. Це демонструє достатньо різноманітні сфери застосування попередніх рішень.

Зустрічаються в законодавстві України й випадки використання словосполучення «попередні рішення», проте мається на увазі не рішення яке приймається попередньо, а просто відсилка до рішень, які були прийняті раніше. Так, Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлює, що зонування території здійснюється з дотриманням певних вимог, однією з таких вимог є урахування попередніх рішень щодо планування і забудови території (п. 1 ч. 3 ст. 18) [16].

Таким чином, з наведених прикладів застосування попередніх рішень в законодавстві України вбачається розрізнене їх використання, відмінність властивим їм характеристикам та значенню. З іншого боку це свідчить про відсутність одноманітного розуміння попередніх рішень, напрацювань як загальнотеоретичного, так і галузевого спрямування.

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене зазначимо, що законодавче регулювання попередніх рішень щодо застосування окремих положень законодавства України з питань державної митної справи прагне вдосконалення, розпочати яке потрібно із внесення змін до ст. 4 МК України «Визначення основних

термінів і понять» шляхом доповнення пунктом наступного змісту: «попередні рішення – окремий акт, що приймається за зверненням відповідних осіб органами доходів та зборів до переміщення товарів через митний кордон України з питань, передбачених законодавством України з питань державної митної справи є обов’язковими для виконання будь-яким органом доходів та зборів, є завершеним і не підлягає перегляду та перевірці встановлених ним даних під час переміщення».

Література:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44-45, № 46-47, № 48. – Ст. 552.
2. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства // за ред. І.К. Білодіда. – К.: Наукова думка. – Т. 7. – 1976. – 927 с.
3. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.
4. Про затвердження Порядку прийняття, відкликання попереднього рішення про країну походження товару, затвердження форми попереднього рішення про країну походження товару: наказ Міністерства фінансів України від 19.06.2012 року № 737 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 62. – Ст. 2553.
5. Про затвердження Порядку роботи відділу митних платежів, підрозділу митного оформлення митного органу та митного поста при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 року № 650 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 64. – Ст. 2628.
6. Конституція України: прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
7. Яковлев І.П. Форми і методи публічного адміністрування у державній митній справі: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Яковлев Иван Петрович. – Одеса. – 2016. – 224 с.
8. Яковлев И.П. Консультации и предварительные решения среди форм публичного администрирования в государственном таможенном деле // *Legea si Viata: Международнй научно-практический правовой журнал*. – Республика Молдова, Кишинев. – 2016. – № 5/3. – С. 102–106.

9. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.
10. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.
11. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 50. – Ст. 472.
12. Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання (Положення про концентрацію): розпорядження Антимонопольного комітету України від 19.02.2002 року № 33-р // Офіційний вісник України. – 2002. – № 13. – Ст. 679.
13. Про ринок природного газу: Закон України від 9.04.2015 року // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 27. – Ст. 234.
14. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 41/ № 41-42; № 43; № 44-45. – Ст. 529.
15. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10. – Ст. 88.
16. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 34. – Ст. 343.

УДК 342.922:349.22:331.108

Стрельников А.В.,
канд. юрид. наук, доцент кафедри
адміністративного та фінансового права
Національного університету
«Одеська юридична академія»

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ**